

INKLIUZINIS UGDYMAS – BŪTINA IMTIS VEIKSMŲ! LIUKSEMBURGO REKOMENDACIJOS

Bendrosios aplinkybės

2015 m. spalio mėn. Europos specialiojo ir inkliuzinio ugdymo plėtros agentūra kartu su Liuksemburgo švietimo, vaikų ir jaunimo ministerija nusprendė surengti Europos lygmens sąskrydį „Inkliuzinis ugdymas – būtina imtis veiksmų!“. Jis vyko Liuksemburgo pirmininkavimo Europos Sąjungos Tarybai metu.

Septyniasdešimt du jaunuoliai iš 28 Europos šalių, turintys specialiųjų ugdymo poreikių ir (arba) negalių ir jų neturintys, turėjo galimybę aptarti, kaip inkliuzinis ugdymas vykdomas jų

mokyklose ir bendruomenėse. Apskritai jaunieji delegatai išreiškė pasitenkinimą ugdymu, tačiau nurodė ir esamus trūkumus. Apibendrinus jaunimo nurodytus faktus apie esamą padėtį, taip pat jų pateiktus pasiūlymus, buvo parengtos *Liuksemburgo rekomendacijos*.

2015 m. lapkričio 23 d. *Liuksemburgo rekomendacijos*, kuriomis turėtų būti grindžiami tolesni veiksmai, buvo pateiktos svarstyti Europos švietimo ministrams. Rekomendacijomis siekiama padėti įgyvendinti inkliuzinį ugdymą kaip geriausią pasirinkimą sudarius reikiamas sąlygas. Jos sugrupuotos pagal penkis svarbiausius tikslus, kuriuos jaunimas iškėlė savo diskusijose.

Rekomendacijos

1. *Viskas dėl mūsų mums dalyvaujant*

Tai reiškia, kad besimokantieji tiesiogiai dalyvauja priimant visus juos liečiančius sprendimus.

- Turėtų būti išklausyta jaunimo ir jų šeimų nuomonė, į ją reikia atsižvelgti priimant tiesiogiai ar netiesiogiai su jais susijusius sprendimus.

- Jaunimo reikia teirautis, kokie jų poreikiai.
- Šioje veikloje nuolat turėtų dalyvauti jaunimo organizacijos.

2. *Mokyklos be kliūčių*

Tai reiškia visų fizinių ir techninių kliūčių panaikinimą.

- Nemažai kliūčių mokyklose jau įveikta, bet turėtų būti pašalintos visos kliūtys, kad mokiniai būtų fiziškai pajėgūs pasiekti vietos švietimo centrus, lengvai į juos patekti ir judėti jų viduje.
- Rekonstruojant ar modernizuojant švietimo įstaigų pastatus, turi būti laikomasi prieinamumo principo, pavyzdžiui, mokyklose turi būti sukurta įvairių funkcinių ir (arba) tyliųjų erdvių, taip pat padidintas lankstaus ugdymo priemonių prieinamumas.
- Tinkamos techninės pagalbos priemonės ir ugdymo medžiaga turėtų būti prieinamos pagal individualius poreikius.

3. Stereotipų griovimas

Kalbama apie normalumo sąvoką: jei sutinkame, kad visi yra skirtingi, ką tada laikome normaliu?

- Siekiant stiprinti tarpusavio pagarbą ir toleranciją būtina mokytojams, mokyklų personalui, jaunimui, šeimoms ir pagalbos tarnyboms teikti patikimą informaciją apie skirtingus besimokančiųjų poreikius.
- Įvairovė turi būti suvokiama kaip teigiamas dalykas, bendra vertybė būtų „laikyti negalią normaliu dalyku“.
- Visi yra skirtingi ir visi turi būti priimami. Tolerancija paremta tarpusavio supratimu.
- Švietimo bendruomenė turi būti geriau informuota ir tolerantiškesnė negalią turintiems žmonėms.

4. Įvairovė – tai daugialypiškumas, o inkluzijos principas – šio daugialypiškumo variklis

Ketvirtos žinutės pagrindas yra toliau pateiktas jaunuolių šūkis.

- Kiekvienas turėtų susitelkti į tai, ką padaryti

įmanoma, o ne į tai, ko negalima padaryti.

- Būtina užtikrinti visiškai laisvai prieinamą ugdymą, atsižvelgiant į visų besimokančiųjų poreikius, – tai kokybiško švietimo visiems pagrindas.
- Esminis dalykas – mokytojų ir kitų specialistų bendradarbiavimas, taip pat gerų mokymo galimybių užtikrinimas.
- Labai svarbu, kad mokytojai ir bendraklasiai teiktų būtina žmogiškąją ir (arba) techninę pagalbą.

5. Tapimas visaverčiais piliečiais

Tai nurodo inkluzinio ugdymo įtaką užtikrinant visapusišką įtraukimą į visuomenę.

- Siekiant sudaryti sąlygas būti įtrauktiems į visuomenę, labai svarbu lankyti bendrąsias mokyklas.
- Tikslas yra užtikrinti, kad visi galėtų rasti savo vietą visuomenėje.

Išvada

Liuksemburgo rekomendacijos atitinka ir papildo atitinkamų oficialių Europos ir tarptautinių dokumentų dėl specialiųjų poreikių ir inkluzinio ugdymo nuostatas. Jaunuoliai pabrėžė, kad inkluzinis ugdymas yra su žmogaus teisėmis susijusi problema, o diskutuodami daugiausia dėmesio skyrė pagrindiniams dalykams, pvz., normalumo, tolerancijos, pagarbos ir pilietybės klausimams. Visą *Liuksemburgo rekomendacijų* dokumentą galima rasti interneto svetainėje „Inkluzinis ugdymas – būtina imtis veiksmų!“.

<http://www.european-agency.org/luxembourg-recommendations>

